

SUOMEN
TAITEILIJA
SEURA

frame contemporary art
finland

Suomen Taiteilijaseura
Frame Contemporary Art Finland
Kuvasto ry

15.1.2021

Koronaviruksen vaikutukset kuvataiteen toimialaan ajalla 15.11.2020–31.3.2021

Suomessa työskentelee noin 3 300 ammattikuvataiteilijaa sekä toimii 116 taidegalleriaa ja 67 taidemuseota. Taidetapahtumia järjestetään keskimäärin 40 vuodessa. Kuvataidekohteisiin tehdään 4,8 miljoonaa käyntiä vuosittain.¹

Koronakriisi vaikuttaa kuvataiteilijoiden toimeentuloon palkkojen ja palkkioiden sekä teosmyynnin ja teostilausten vähenemisen kautta. Kuvataiteessa erityisenä haasteena on toimialan lähtökohtaisesti alhainen rahoitus sekä työllistävien rakenteiden puute. Kuvataiteilijoiden lisäksi myös taiteen välittäjäraakteet, kuten taidegalleriat, museot ja taiteilijaseurat, kärsivät merkittävistä tulonmenetyksistä toiminnan sulkujen ja supistamisten myötä.

Tulonmenetykset kuvataiteilijoille

Suomen Taiteilijaseura ja Frame Finland selvittivät syksyllä 2020 koronaviruksen vaikutuksia kuvataiteen toimialaan toteuttamalla kuvataiteilijoille ja kuvataiteen organisaatioille suunnatut kyselyt².

¹ <https://frame-finland.fi/tietoa-alasta/tilastot/>

² <https://artists.fi/ajankohtaista/koronatilanne-synkistaa-kuvataiteen-loppuvuoden-nakymia-tulonmenetyksen-arvioidaan-kohoavan-30-miljoonaan-euroon/>

Suomen Taiteilijaseuran sähköiseen kyselyyn vastasi yhteensä 163 kuvataiteilijaa aikavälillä 22.9.–1.10.2020. Tulonmenetyksiä tiedusteltiin ajalta maaliskuu–elokuu (toteutuneet tulonmenetykset) sekä ennakkoiden ajalta syys–joulukuu 2020 (arvio tulonmenetyksistä).

Koronavirus oli aiheuttanut tulonmenetyksiä yli 80 prosentille vastaajista. Yleisimmät taiteilijoiden tulonlähteet, joihin tulonmenetykset kohdistuivat, olivat teosmyynti (60 % vastaajista), opetustyöt (48 %) sekä teostilaukset (20 %).

Ilmoitetuissa summissa oli paljon eroja: maaliskuu–elokuulle ajoittuvien yhteenlaskettujen tulonmenetysten kokoluokka vaihteli taiteilijoilla 500 eurosta 30 000 euroon. Keskimäärin yhden taiteilijan tulonmenetys oli tällä aikavälillä 733 euroa kuukaudessa.

28 % vastaajista oli saanut tulonmenetyksiin apurahaa, mutta näistä vain 14 % arvioi apurahan kompensoineen tulonmenetykset täysimääräisesti.

Kyselystä saatujen tulosten perusteella Suomessa toimivien ammattikuvataiteilijoiden kokonaisjoukkoon (n=3300) suhteutettuna taiteilijoiden saamatta jäävät tulot aikaväliltä 15.11.2020–31.3.2021 ovat noin **11 miljoonaa euroa**. Kun luvusta vähennetään apurahojen vaikutus, arvioidut ansionmenetykset ovat yhteensä noin **9,1 miljoonaa euroa**.

Arvioon vaikuttaa olennaisesti, kuinka virustilanne kehittyy ja millaisia mahdollisia rajoituksia kuvataiteilijoiden ammatinharjoittamiselle koituu.

Galleriat ja kuvataidetahtumat

Koronaviruksen vaikutukset taidegallerioihin näkyvät tulojen osalta sekä kotimaisen että ulkomailta (esim. kansainvälisiltä taidemessuilta) tulevan myynnin vähenemisenä sekä tapahtumien peruuntumisena, jolloin omaa tulonhankintaa on ollut vähemmän. Koronaviruksen takia suurin osa taidetahtumista on peruuntunut kokonaan.

Nykytaiteen tiedotuskeskus Frame Contemporary Art Finland arvioi, että kulunut syyskuu mukaan luettuna (ajalla maaliskuu–joulukuu

2020) vuonna 2020 taidegallerioiden tulonmenetykset kohosivat noin **4,6 miljoonaan euroon**.

Loppuvuoden 2020 ja alkuvuoden 2021 osalta (marraskuu–maaliskuu) arvio tulonmenetyksistä riippuu täysin siitä, höllentyvätkö rajoitukset tammikuun lopussa. Galleriat ovat pitäneet ovensa auki sopimuksesta tai rajoitetuin sisäänpääsyin, mikä on vaikuttanut kävijämääriin ja myyntiin. Arvio tulonmenetyksistä asettunee samalle tasolle kuin loppuvuoden 2020 tulonmenetykset, vähintään kahteen miljoonaan euroon.

Kotimaassa alkuvuoden kriittinen hetki on helmi–maaliskuu, kun kotimaiset taiteilijaliitot järjestävät suuria taidevälitystapahtumia. Tapahtumat tuovat suurimman osan liittojen vuoden myynnistä, eli niiden peruminen tai siirtäminen ainoastaan verkkoon tulee vaikuttamaan merkittävästi liittojen gallerioiden myyntiin sekä taiteilijoiden niistä saatavaan tuloon. Toinen merkittävä tekijä vuoden taidemyynnissä on valtion ja museoiden hankinnat: leikkaukset ostobudjeteissa vaikuttaisivat merkittävästi myös gallerioiden ja taiteilijoiden tuloihin.

Alkuvuosi on perinteisesti ollut myös suurten kansainvälisten taidemessutapahtumien aikaa. Alkuvuoden kansainväliset taidemessut on tällä hetkellä siirretty järjestettäväksi kesällä tai syksyllä 2021, mikä vaikuttaa gallerioihin, joiden myynti kansainvälisiltä taidemessuilta on merkittävää. Gallerioiden osalta säästöjä ei koronasta juuri synny, koska toiminnan edellyttämät kiinteät kulut, esimerkiksi toimitilat ja henkilöstö, ovat suurimpia menoeriä.

Museot

Suomen museoliitto on toimittanut katsauksensa museoiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriöön joulukuussa 2020.

Tekijänoikeustulot

Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry:n arvion mukaan pudotuksia on odotettavissa kaikkiin Kuvaston keräämiin korvauslajeihin, eli kuvankäyttö-, taiteen jälleenmyynti- sekä näyttelykorvauksiin. Vaikutus taiteilijoille aikavälillä 15.11.–31.12.2020 on suurempi näyttelykorvauksen osalta siksi, että museoista suurin osa on ollut suljettuna joulukuun 2020 alusta lukien. Tarkempi vaikutus selviää tältä osin muutaman viikon kuluttua. Kokonaisvaikutus jää kuitenkin ennakoitua vähäisemmäksi, koska digitaalisiin oikeuksiin perustuvissa korvauksissa oli nousua edellisvuoteen nähden.

Välillisesti koronakriisi tulee museoiden ohella vaikuttamaan myös muihin taiteen oikeuksia hankkiviin toimijoihin talouden yleisen heikentymisen kautta. Suomen museoliiton syksyllä tekemän, alan näkymiä kartoittaneen barometrin perusteella erityisesti kuntien rahoitusnäkökulma on heikentymässä.

Jos koronan aiheuttama museoiden sulkuaika jatkuu 31.3.2021 saakka, museoiden näyttelytoimintaan liittyvä tulonmenetysarvio on merkittävä. Sululla on suora vaikutus taiteilijalle maksettaviin näyttelykorvauksiin. Sen vaikutus aktualisoituu taiteilijalle korvausten tilityksen hetkellä, joka on pääsääntöisesti vuoden 2022 keväällä.

Yhteystiedot:

Annukka Vähäsöyrinki

Toiminnanjohtaja, Suomen Taiteilijaseura
annukka.vahasoyrinki@artists.fi / 040 077 3105

Raija Koli

Toimitusjohtaja, Frame Contemporary Art Finland
raija.koli@frame-finland.fi / 044 728 9938

Tommi Nilsson

Toiminnanjohtaja, Kuvasto ry
tommi.nilsson@kuvasto.fi / 040 511 9440